

Wyjątkowe i zagrożone

2016-09-08

Dzisiejszym artykułem kontynuujemy cykl prezentujący rośliny występujące na terenie Polski, których obecność jest zagrożona lub skrajnie zagrożona. Przyczyny takiego stanu są bardzo różne - wynika to zarastania nieużytkowanych łąk, zmian zagospodarowania terenów, na których rosną, takie jak zaoranie, czy zabudowa, a nierzadko lekkomyślności człowieka, który zrywa je ze względu na wyjątkowe kwiaty. Dlatego rośliny o których piszemy objęto ochroną na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin. Jednak sam fakt objęcia ich ochroną prawną nie wystarczy, jeżeli nie rozumiemy potrzeby jej wprowadzenia. Dlatego warto poznać te rośliny, ich ciekawy wygląd, warunki jakich potrzebują do wzrostu i dowiedzieć się co im zagraża.

Jasnotowate

W Polsce występuje aż 10 gatunków macierzanki *Thymus* sp., czyli roślin należących do tej samej rodziny co powszechnie stosowany w kuchni i farmacji tymianek *Thymus vulgaris*, pochodzący z południa Europy. Rodzime macierzanki również charakteryzują się pięknym, intensywnym zapachem. Dwa gatunki można spotkać w Polsce bardzo często: macierzankę zwyczajną *Thymus pulegioides* i macierzankę piaszkową *Thymus serpyllum*. Rosną one w nasłonecznionych miejscach, np. na suchych łąkach, murawach i przydrożach. Pozostałe macierzanki występują jednak tylko w niektórych rejonach Polski, np. w Tatrach czy na Wyżynie Małopolskiej. Jedną z macierzank - wczesną *Thymus praecox* - występuje zaledwie na jednym stanowisku w Polsce, na skałach wapiennych na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego. W związku z tym została uznana za gatunek krytycznie zagrożony w Polsce i podlega ochronie ścisłej. Jest półkrzewem o płożących się pędach. Rozmnaża się przez podział kęp lub rzadziej za pomocą nasion. Roślina ta zagrożona jest wskutek zacieniania przez rozrastające się krzewy i drzewa oraz przez tworzenie mieszańców z innymi gatunkami macierzanki.

Źródło informacji:

- Kaźmierczakowa R., Zarzycki K., Mirek Z. 2014. Polska Czerwona Księga Roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. Polish Red Data Book of Plants. Pteridophytes and flowering plants. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków
- Nawara Z. 2012. Flora Polski. Rośliny łąkowe. MULTICO Oficyna Wydawnicza, Warszawa.

Macierzanki (1-2 zdjęcie macierzanka piaszkowa -*Thymus serpyllum*; 3-5 macierzanka zwyczajna - *Thymus pulegioides*)

